

Informatiebrief aan de Raad

Zaaknummer: Z/25/101195
Datum: 12 februari 2026
Onderwerp: Afstoten van een deel van de kunstcollectie van gemeente Wassenaar
Bijlage(n): 1. Ontzamellijst gedeelte kunstcollectie gemeente Wassenaar

Geachte Raad,

De gemeente Wassenaar beschikt over een omvangrijke kunstcollectie van circa 900 objecten, waaronder 77 buitenbeelden. Een groot deel van deze werken bevindt zich in het Raadhuis De Paauw, waarvan 305 werken zijn opgeslagen in de kelder. Vanaf 2026 wordt het raadhuis voor meerdere jaren gerenoveerd, waardoor de collectie elders moet worden opgeslagen. Deze ontwikkeling maakt het een logisch moment om een deel van de collectie af te stoten. Het college heeft hierover een besluit genomen tijdens de collegevergadering van 8 juli 2025 en licht het verdere proces toe in deze raadsinformatiebrief.

Met het oog op de aanstaande verhuizing en de wens om te komen tot een meer beheersbare, overzichtelijke en inhoudelijk sterkere collectie is door een externe kunsthistorica een doorlichting uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een advies waarin twee categorieën zijn geïdentificeerd die in aanmerking komen voor afstoting, namelijk: werken zonder aantoonbare band met Wassenaar en een deel van de BKR-werken. De BKR (Beeldende Kunstenaarsregeling) was een landelijke sociale regeling (1949–1987) waarbij kunstenaars in ruil voor kunstwerken een inkomen of uitkering ontvingen; de regeling was bedoeld als inkomensondersteuning en niet als instrument voor gerichte collectievorming. De Eggens-collectie en de Knoester-collectie zijn nadrukkelijk buiten de selectie gehouden, omdat deze passen binnen het historische collectiebeleid van de gemeente. Op basis van het advies is een concrete ontzamellijst opgesteld, die door het college is overgenomen, met voorbehoud van participatie.

Om de zorgvuldigheid van het proces te waarborgen, heeft participatie plaatsgevonden met een klankbordgroep bestaande uit leden van de Klankbordgroep Cultureel Erfgoed, de Historische Vereniging Oud Wassenaar, de vereniging van amateur beeldende kunstenaars Ars et Studium en Kunstgroep Wassenaar. Met deze betrokkenheid is nadrukkelijk getoetst of er geen werken met een (historische) band of waarde voor Wassenaar in de voorgestelde selectie zijn opgenomen. Op basis van de inbreng uit de participatie zijn nog enkele kunstwerken van de ontzamellijst gehaald.

Het afstoten van een deel van de collectie draagt bij aan een kleinere, beter beheersbare en meer diverse verzameling. De huidige collectie bevat bijvoorbeeld 190 BKR-werken, waarvan sommige kunstenaars met meer dan tien werken vertegenwoordigd zijn. Door een deel hiervan af te stoten ontstaat een evenwichtigere collectie. Daarnaast zijn er ten minste 70 werken waarvan geen relatie met Wassenaar kon worden vastgesteld. Door deze werken af te stoten ontstaat meer ruimte voor kunstwerken die wél aansluiten bij de lokale identiteit. In totaal gaat het om circa 140 werken die zijn aangewezen voor de gedeeltelijke ontzaming. Ook na deze afstoting blijft een omvangrijke en representatieve gemeentelijke kunstcollectie behouden.

Een kleinere collectie is beter te beheren binnen de beperkte capaciteit van de gemeente. Het beheren van kunstcollecties is geen gemeentelijke kerntaak, terwijl gemeenten wel verantwoordelijk zijn voor de financiering van beheer en onderhoud. Een overzichtelijke collectie is daarom financieel en organisatorisch wenselijk. Daarnaast maakt een kleinere collectie het mogelijk om de overgebleven werken zorgvuldiger op te slaan en te presenteren, wat de zichtbaarheid en waardering van deze kunstwerken vergroot.

Het afstoten van kunstwerken is gebonden aan wet- en regelgeving. De Erfgoedwet schrijft voor dat het voornemen tot afstoting en het definitieve besluit openbaar worden gemaakt in het Gemeenteblad. Na afloop van de zienswijzetermijn van zes weken beoordeelt het college van burgemeester en wethouders de zienswijzen en wordt zo nodig opnieuw advies gevraagd aan een commissie van onafhankelijke deskundigen, indien redelijkerwijs kan worden vermoed dat het cultuurofgoed of de verzameling bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis heeft en onvervangbaar en onmisbaar is voor het Nederlands cultuurbezit.

De kunstwerken die worden afgestoten zullen openbaar worden aangeboden, zodat ook de desbetreffende BKR-kunstenaars in staat worden gesteld hun kunstwerken aan te schaffen. De eventuele opbrengsten uit verkoop, na aftrek van gemaakte kosten, worden in eerste instantie aangewend ter dekking van de kosten die samenhangen met het ontzamelingsproces, waaronder met name de lasten van het veilinghuis. Indien na deze kosten een restantbedrag beschikbaar blijft, wordt dit gereserveerd voor herinvestering in de gemeentelijke kunstcollectie, met prioriteit voor restauratie. Met deze werkwijze wordt beoogd het ontzamelingsproces zorgvuldig en transparant uit te voeren en recht te doen aan de waarde van de gemeentelijke kunstcollectie.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders,

ing. H. Akhiat,
loco-gemeentesecretaris

drs. L.A. de Lange,
burgemeester

Deze brief is digitaal vastgesteld. Hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.